

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Julia Paski

”HEVOSET EI VÄLITÄ, KAIKKI SAA TULLA OMANA ITSENÄÄN”

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt sosiaalisessa kuntou-
tuksessa

Sosiaali- ja terveysala
2021

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Julia Paski
Opinnäytetyön nimi	Hevoset ei välitä, kaikki saa tulla omana itsenään – sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt sosiaalisessa kuntoutuksessa
Vuosi	2021
Kieli	suomi
Sivumäärä	34 + 4 liitettä
Ohjaaja	Heidi Blom

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata sosiaalipedagogisen hevostoiminnan prosessia ja hyötyjä sosiaalisen kuntoutuksen muotona asiakasnäkökulmasta.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu sosiaalipedagogiikasta, sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, Green care toiminnasta sekä sosiaalisesta kuntouksesta. Tutkimusaineisto kerättiin sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa käyvien asiakkaiden puolistrukturoidulla teemahaastatteluilla sekä samojen asiakkaiden asiakaskäytien strukturoidulla havainnoinnilla. Saatu aineisto analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä.

Opinnäytetyön tuloksista selvisi, että asiakkaita toimintaan lähettävä taho on tietoinen sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sekä toimeksiantajayrityksen palveluista ja he osaavat ohjata tietyn tyyppisiä asiakkaita palvelun piiriin. Toimintaan mukaan pääseminen koettiin asiakkaiden näkökulmasta helpoksi prosessiksi. Asiakkaat kokevat toiminnan tärkeäksi osaksi heidän sosiaalista kuntoutustansa. Hevostoiminnasta saaduiksi hyödyiksi kerrotaan itsetunnon kohenemisen, tunteidenhallinnan kehittymisen sekä sosiaalisten taitojen paranemisen. Asiakkaat ovat tyytyväisiä toimeksiantajayrityksen tuottamaan palveluun, eikä kehitysideita noussut esille.

ABSTRACT

Author	Julia Paski
Title	The Benefits of Social Pedagogical Horse Activity in Social Rehabilitation
Year	2021
Language	Finnish
Pages	34 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Heidi Blom

The purpose of this bachelor's thesis was to study the process and benefits of social pedagogical horse activity as a part of social rehabilitation from the client's perspective.

The theoretical framework of the study consists of social pedagogy, social pedagogical horse activity, green care activity and social rehabilitation. The research was conducted by interviewing and observing clients who participate in social pedagogical horse activity. The material was analyzed by theory-based content analysis.

The study revealed that the cooperation partners who send the clients to the activity are well aware of social pedagogical horse activity, and they guide their clients into the activity. The clients feel that the process of getting into the social pedagogical horse activity is easy. The clients think that social pedagogical horse activity is an important part of their rehabilitation. The benefits of the activity are, for example, better self-esteem, improved emotional control and improved social skills. The clients are satisfied with the activity, and they do not have any development ideas.

Keywords	social pedagogy, social pedagogical horse activity, rehabilitation
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	SOSIAALIPEDAGOGIIKKA JA SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA	8
	2.1 Sosiaalipedagogiikan tasot	9
	2.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta	10
3	SOSIAALINEN KUNTOOUTUS	12
	3.1 Kuntoutustarpeen arviointi	12
	3.2 Luottamuksellisuus	13
	3.3 Tavoitteellisuus ja osallisuus	13
4	GREEN CARE- TOIMINTA.....	14
	4.1 Luontohoiva	14
	4.2 Luontovoima	15
	4.3 Eläinavusteinen toiminta ja eläinterapia.....	15
5	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA RAJAUKSET	16
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	18
	6.1 Laadullinen tutkimus.....	18
	6.2 Aineiston kerääminen.....	18
	6.3 Aineiston analyysi.....	19
	6.4 Tutkimuksen kohde.....	19
	6.5 Aikaisemmat tutkimukset.....	20
	6.6 Eettisyys.....	21
7	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	24
	7.1 Haastattelun tulokset	24
	7.2 Havainnoinnin tulokset.....	26
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	28
	8.1 Haastatteluiden johtopäätökset	29
	8.2 Havainnoinnin johtopäätökset	30

8.3 Tutkimuksen luotettavuus.....	31
8.4 Pohdinta.....	32
LÄHTEET.....	35
LIITTEET.....	39

LIITELUETTELO

LIITE 1. Saatekirje

LIITE 2. Huoltajan suostumuslomake

LIITE 3. Haastattelurunko

LIITE 4. Havainnointirunko

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihepiiri syntyi omasta hevostaustastani ja kiinnostuksesta sosiaalipedagogista hevostoimintaa kohtaan. Tarkemmin rajattu aihe tuli toimeksiantajan ehdotuksesta ja tarpeesta saada kokemuksellista tietoa toiminnastaan.

Eläinavusteisen toiminnan, johon sosiaalipedagoginen hevostoiminta myös luetaan, on todettu vaikuttavan positiivisesti yksilön kuntoutumiseen. Eläimen läsnäolo luo mahdollisuuden sanattomaan viestintään sellaisten asioiden kohdalla, joille ei asiakkaalta itseltään löydy sanoja. Tämä luo psyykkistä turvallisuuden tunnetta ja luottamusta, jotka ovat tärkeitä seikkoja kuntoutusprosessin onnistumisen kannalta. (Salmela 2014, 95.) Eläinten käyttö nimenomaan kuntoutuksen tukena on kiehtovaa, joten se valikoitui opinnäytetyöni näkökulmaksi.

Jo opiskelupaikan saatuani tiesin, että opinnäytetyöni haluan tehdä juuri sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Olen itsessäni huomannut pitkän ratsastushistoriani aikana samoja muutoksia, joita hevostoiminnalla ja eläinavusteisella toiminnalla ylipäättään voidaan saavuttaa. Hevosilla ja ratsastamisella on aina ollut rauhoittava ja stressiä vähentävä vaikutus itseeni, hevosten herkkyyks on myös opettanut omien tunteiden tunnistamista ja hallitsemista.

Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ei saa Kelan korvausta. Jotta toiminta saataisiin korvauksen piiriin, tulisi sen hyödyistä olla enemmän tieteellistä näyttöä (Yle 2020). Tämän seikan takia aihetta on hyvin tärkeää tutkia monesta eri näkökulmasta.

2 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA JA SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA

Sosiaalipedagogiikka määritellään sosiaalisen kasvun edistämiseksi, hyvinvoinnin tukemiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisyksi, joihin pyritään dialogisen yhteistoiminnan, elämyksellisyyden ja osallisuuden tukemisen avulla (Nivala & Rynnänen 2019, 14). Sosiaalipedagogiikassa ihmisen kasvua tarkastellaan sosiaalisena ilmiönä niiden prosessien kautta, joissa ihminen kasvaa yhteiskunnan ja yhteisöjen jäsenenä ja jäseneksi. Siinä tarkastelun kohteena on myös kasvatustoiminta, jonka avulla voidaan tukea sosiaalista kasvua elämän kaikissa vaiheissa. Sosiaalipedagogiikan näkökulmasta kasvua ja kasvatusta tapahtuu läpi ihmisen elämänkaaren. Isona tavoitteena sosiaalipedagogiikassa on ihmisten yhteiskunnallisen osallisuuden tukeminen, yhteiskuntaan integroitumisen vahvistaminen sekä syrjäytyneisyyden vähentäminen. (Suomen sosiaalipedagoginen seura ry 2021.)

Sosiaalipedagogiikan avulla voidaan kehittää tapoja osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja tasa-arvoisuuden lisäämiseksi. Siinä tärkeää on kohtaaminen, jonka tulisi olla vastavuoroista ja dialogista. Erityisesti sosiaalipedagogiikassa kiinnitetään huomiota sellaisiin ihmisryhmiin, jotka ovat haavoittuvassa asemassa. (Sosped-säätiö.)

Sosiaalipedagogian näkökulmasta ihmistä kasvattaa kaikki se, mitä hänen elämänsä aikana tapahtuu ja mikä häntä ympäröi. Sosiaalipedagogisilla menetelmillä edesautetaan näihin seikkoihin sopeutumista ja sopeuttamista. Tämän tavoitteena on mahdollistaa niiden älyllisten, sosiaalisten ja kulttuuristen ominaisuuksien saavuttamisen, joita ihminen tarvitsee elääkseen konkreettisessa ympäristössään. (Hämäläinen & Kurki 1997, 33-34.)

2.1 Sosiaalipedagogiikan tasot

Sosiaalipedagogiikka jakautuu kolmeen tasoon, joita ovat yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntataso. Yksilötasolla olennaista on huomioida yksilöt tavoilla, jotka edistävät heidän oman potentiaalinsa löytymistä ja kehittymistä. Käytännössä kasvatuksellinen toiminta kohdistuu yksilön persoonallisen kasvun tukemiseen ja osallisuuden vahvistamiseen. Yhteisötasolla kasvun ajatellaan tapahtuvan yhteisöissä ja yhteisöllisesti, joten yksilöiden tukemisen rinnalla tuetaan myös yhteisöä ja yhteisöllisyyttä. Tämä tukee yksilön kasvua osaksi yhteisöä ja vahvistaa yhteisöllistä puolta. Yhteiskuntatasolla tuetaan yksilön kiinnittymistä yhteiskuntaan ja oman paikan löytymistä sen jäsenenä. Kaikki nämä tasot tulee huomioida samanaikaisesti sosiaalipedagogista kasvatustoimintaa harjoittaessa. Sosiaalipedagogisessa toiminnassa nämä kaikki kolme tasoa huomioidaan samanaikaisesti. (Nivala ym. 2019, 28.)

Vaikka sosiaalipedagoginen työ painottuu yksilökeskeisyyteen, on sen perusajatus sopeuttaa yksilöt osaksi yhteiskuntaa. Näin ollen yhteisö- ja yhteiskuntataso kulkee yksilötason rinnalla samanaikaisesti, eikä yksilötasolla työskentely sulje pois muita tasoja, vaan ne täydentävät toisiaan. Sosiaalipedagogiikassa pyritään dialogiseen kohtaamiseen sekä yhteisöjen kasvatuksellisten mahdollisuuksien etsimiseen ja hyödyntämiseen. Näin ollen, vaikka työ on lähinnä kahden kesken asiakkaan kanssa vuorovaikuttamista, kietoutuu se yhteisö- ja yhdyskuntatasolle. Sosiaalipedagogisin menetelmin pyritään vaikuttamaan myös yhteisöjen hyvinvointiin. (Nivala ym. 2019, 224-226.)

2.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla tarkoitetaan sosiaalisen kuntoutuksen muotoa, joka tapahtuu suunnitelmallisesti talliyhteisössä koulutetun ohjaajan vetämänä. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pääpiirteitä ovat yhteisöllisyys, toiminnallisuus sekä elämyksellisyys, ja se tukee sekä sosiaalista kasvua että hyvinvointia. (Suomen ratsastajainliitto.)

Vuorovaikutus, osallisuus ja kokemuksellisuus mahdollistavat sosiaalipedagogisesta toiminnasta saatavat vaikutukset. Hevostoiminnan ohjaajalla tulee olla terveys-, sosiaali- tai kasvatusalan koulutus sekä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajan täydennyskoulutus. (Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry.)

Talliympäristö mahdollistaa vastuunoton harjoittamisen ja vastuuntunnon kehittymisen. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tukee asiakkaan omaa aktiivisuutta ja luo vuorovaikutteisen suhteen asiakkaan ja ohjaajan välille. Pääperiaate sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa on, että talliyhteisö kasvattaa asiakaslähteisesti, aikuisjohtoisesti sekä osallistavasti kohti itseohjautuvuutta. (Lipponen & Fagerström 2019.)

Suurin osa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakasrakenteesta koostuu erilaisissa elämäntilanteissa olevista lapsista ja nuorista, mutta sitä hyödynnetään myös aikuisten ja vanhusten kanssa. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa harjoitetaan esimerkiksi lastensuojelun avo- ja sijaishuollon piirissä olevien lasten ja nuorten, koulupudokkaiden, syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden, vammaisten, mielen-terveyskuntoutujien ja päihderiippuvaisten kanssa. (Nivala ym. 2019, 212-213.)

Opinnäytetyön toimeksiantajarytyksessä tyypillinen asiakaskäynti alkaa kuulumisten ja voinnin läpikäynnillä tunnekortteja apuna käyttäen. Tämän jälkeen asiakkaan kanssa käydään läpi käynnin aikana suoritettavat harjoitukset sekä tavoitteet. Keskustelun jälkeen hevonen haetaan tarhasta ja se hoidetaan. Ennen päivän

toimintaa suoritetaan rentoutusharjoitus. Tämän jälkeen vuorossa on itse toiminta, esimerkiksi ratsain kentällä tai maastossa. Toiminnan jälkeen hevonen hoidetaan pois ja käydään läpi asiakaskäynnin tuntemukset ja onnistumiset.

3 SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Sosiaalinen kuntoutus määritellään sosiaalihuoltolaissa (L30.12.2014/1301) sosiaalityön ja -ohjauksen keinoin annettavaksi tehostetuksi tueksi sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi. Sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteena pidetään kuntoutujan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämänhallinnan parantumista tai palautumista.

Sosiaalisesti kuntoutukseksi luetaan kaikki palvelut ja etuudet, joiden avulla pyritään turvaamaan asiakkaan selviytyminen arkielämässä sekä joiden avulla pyritään poistamaan toimintakyvyn rajoituksia ja ympäristöstä aiheutuvia haittoja. Useimmat sosiaalisesti kuntouttavat palvelut ja etuudet pyrkivät tukemaan kuntoutujan kasvamista, asumista, liikkumista, työssäkäyntiä, opiskelua, sosiaalisia suhteita sekä perhesuhteita. (Forss & Vatula-Pimiä 2014, 180.)

Sosiaalisessa kuntoutuksessa yhdistellään sekä yksilöllistä että toiminnallista tukea. Se on osa moniammatillista kuntoutusjärjestelmää ja sitä toteutetaan yhdessä lääkinnällisen, kasvatuksellisen sekä ammatillisen kuntoutuksen kanssa. Sosiaaliseen kuntoutukseen voidaan tarvittaessa yhdistää päihde- ja mielenterveyspalveluita. Sosiaalisen kuntoutuksen muotoja ovat muun muassa psykososiaalinen tuki, erilaiset toiminnalliset ryhmät, vertais- ja vapaaehtoistoiminta sekä työtoiminta. (STM.)

3.1 Kuntoutustarpeen arviointi

Sosiaalisen kuntoutuksen tarpeen arviointiin kootaan sekä työntekijän että asiakkaan näkemykset asiakkaan tilanteesta sekä yhteenveto siitä, onko asiakkaalla tarvetta sosiaalisen tuen palveluille tai erityiselle tuelle. Työntekijä arvioi yhdessä asiakkaan kanssa, minkä tyyppisiä palveluita asiakas tarvitsee ja mitkä tahot vastaavat palvelukokonaisuudesta. Kuntoutustarpeen arvioinnissa asiakkaan toimintakykyä selvitetään kokonaisvaltaisesti ja tarvittaessa moniammatillisesti.

Jos asiakkaan tilanne vaati useamman eri viranomaistahon yhteistyötä, osallistuvat nämä kuntoutustarpeen arviointiin. Kuntoutustarpeen arvioinnin perusteella asiakkaalle laaditaan asiakassuunnitelma. (THL 2020.)

3.2 Luottamuksellisuus

Luottamuksellisena pidettäväksi tiedoksi lasketaan muun muassa henkilökohtaiset ja arkaluontoiset tiedot, esimerkiksi henkilötiedot sekä tiedot, jotka eivät ole julkisesti saatavilla. Luottamuksellisena pidettävät tiedot eivät kuitenkaan ole salassa pidettäviä, vaan niitä voidaan luovuttaa painavasta syystä esimerkiksi eri toimijoiden välillä. (Olsen & Stevens 2013, 43-44.)

Tietojen luovutukseen vaaditaan kuitenkin asiakkaan suostumus, ellei niiden luovuttaminen perustu lakiin. Luottamuksellisia ja salassa pidettäviä tietoja voidaan myös luovuttaa ilman suostumusta, mikäli ne edistävät hoidon tai huollon järjestämistä tai ovat asiakkaan välttämättömän edun mukaisia. (Talentia 2018, 38.)

3.3 Tavoitteellisuus ja osallisuus

Tavoitteellisuuden määritelmä on elämälle asetettavien muutostavoitteiden asettaminen sekä pohdinta siitä, miten näihin tavoitteisiin voidaan päästä. Työntekijältä tavoitteellisuus vaatii valmentavaa työtettä, joustavuutta sekä asiakkaan tukemista. (THL 2018.)

THL (2021) määrittelee osallisuuden kuuluvuudeksi ja kuulluksi tulemiseksi. Osallisuutta kokeva henkilö kokee tulevansa kuulluksi ja voivansa vaikuttaa niin oman elämänsä kulkuun kuin yhteisiin asioihin. Osallisuuden kokemusten on todettu olevan yhteydessä hyvinvointiin, osallisuuden kokemukset lisäävät hyvinvoinnin ja turvallisuuden tunnetta sekä uskoa omaan kykyihin. THL (2021) tuo ilmi, että osallisuuden edistämisen tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä sekä syrjintää. Osallisuutta voidaan edistää esimerkiksi palveluihin ja toimintoihin osallistumisen omaehtoisuutena, yksilöllisten ratkaisujen etsimisellä, muiden kunnioittamisella sekä kehittämällä toimintoja tai palveluita yhdessä.

4 GREEN CARE- TOIMINTA

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on osa Green care- toiminnan kokonaisuutta. Green care- toiminta on työmenetelmä, jossa luontoa ja ympäristöä käytetään tavoitteellisesti ihmisten elämänlaadun ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Toiminnan pääpiirteitä ovat tavoitteellisuus, vastuullisuus sekä ammatillisuus. Green care- toiminta perustuu luonnon hyvinvointivaikutuksille, joiden syntyyn vaikuttaa luonnon elvyttävyyden, osallisuuden ja kokemuksellisuuden. Green care- toiminnan vaikutukset syntyvät sosiaalisen, psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin tasoilla. (Green care Finland ry a.)

Green Care toiminnassa luonto ei toimi vain tapahtuma- ja vuorovaikutuspaikkana, vaan se on koko toiminnan perusta. Toiminnassa olennaista on ohjattu luontokokemus, jonka aikana luonnon elvyttävyyttä pyritään käyttämään asiakkaan yksilöllisten tavoitteiden toteutumiseen. Luonnon elvyttävä vaikutus perustuu siihen, että luonnon kokeminen vaikuttaa hermostossamme niihin osiin, jotka eivät rakennetussa ympäristössä aktivoidu. Tämä mahdollistaa muun muassa tehtävistä suoriutumisen paremmin sekä masennuksen ja stressin kokemisen vähenemisen. Luonnon viettäminen on todettu myös laskevan sydämen sykettä ja verenpainetta, vähentävän stressihormonien määrää kehossa sekä laukaisevan lihasjännitystä. Green care- toiminta voidaan jakaa luontohoivan ja luontovoiman palveluihin. (Suomalainen Green care 2018, 9.)

4.1 Luontohoiva

Luontohoiva on sosiaali- ja terveysalan palveluita, joiden järjestämisvastuu on kunnalla. Luontohoivan palveluiden asiakkaat ovat yleensä mielenterveys- tai päihdekuntoutujia, työttömiä tai henkilöitä, joilla on muita arjenhallinnallisia ongelmia. Palveluiden tavoitteena on terveyden, toimintakyvyn, osallisuuden sekä arjen hallinnan edistäminen. Luontohoivan palvelut perustuvat aina yksilölliseen hoito- tai kuntoutussuunnitelmaan. Luontohoivan palveluntarjoajilla tulee olla sosiaali- ja terveysalan koulutus.

Luontohoivan palveluihin lukeutuu muun muassa eläinavusteinen toiminta ja eläinterapia, sosiaalinen tai terapeuttinen puutarhatoiminta sekä sosiaalipedagoginen hevostoiminta. (Kahilaniemi & Löf 2020, 6.)

4.2 Luontovoima

Luontovoiman palveluihin kuuluu luontoon perustuvat hyvinvointi-, kasvatus- ja harrastuspalvelut. Luontovoiman palveluita voivat hyödyntää kaikki ihmiset. Palveluiden tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yleisesti. Palveluntuottajille ei ole asetettu tiettyjä koulutusvaatimuksia, ja toiminta on vapaamuotoisempaa kuin luontohoivan palveluissa. (Kahilaniemi ym. 2020, 6.)

4.3 Eläinavusteinen toiminta ja eläinterapia

Eläinavusteisella toiminnalla pyritään motivoivin ja kasvatuksellisin keinoin parantamaan ihmisen elämänlaatua. Eläinavusteista toimintaa voi harjoittaa koulutettu ammattilainen tai vapaaehtoinen toimintaan soveltuvan, minkä tahansa eläimen kanssa. (Pet Partners 2019.) Eläinavusteista toimintaa voi olla esimerkiksi kaverikoira-toiminta ja vierailut laitoksissa ja kouluissa. Toiminnan tarkoituksena on tarjota virikkeitä erilaisille asiakasryhmille ja se voi olla kertaluontoista tai jatkuvaa. (Green care Finland ry b.)

Eläinterapia määritellään interventioksi, jonka tarkoituksena on fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn sekä kognitiivisen toiminnan edistäminen eläimiä apuna käyttäen (National center for biotechnology information 2016). Terapian tuottajalla tulee olla sosiaali- ja terveystieteiden sekä terapeuttin koulutus ja asiakkaalla jokin diagnoosi. Terapia on tavoitteellista ja asiakkaan edistymistä seurataan. Eläinterapiassa hyödynnetään puhumisen rinnalla eläinten kanssa tekemistä ja olemista. Näin pyritään saamaan asiakkaalle esille tunnetasoja, joille ei asiakkaalta itseltään löydy sanoja. (Green care Finland ry c.)

5 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA RAJAUKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata sosiaalipedagogisen hevostoiminnan prosessia ja vaikutusta asiakashaastattelujen ja havainnointien avulla asiakasnäkökulmasta. Opinnäytetyön avulla toimeksiantaja saa kokemuksellista tietoa toiminnastaan ja sen vaikutuksista asiakkaan kuntoutusprosessiin sekä mahdollisia kehitysehdotuksia.

Tällä opinnäytetyöllä on tarkoitus myös nostaa yleiseen keskusteluun eläinten mahdollisuudet asiakkaiden hyvinvoinnin edistäjinä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella sosiaalipedagogista hevostoimintaa sosiaalisen kuntoutuksen muotona kokemus- ja teoriatiedon avulla.

Opinnäytetyön avulla myös hevostoimintaan asiakkaita lähettävä taho ja asiakas itse saavat konkreettista tietoa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksista sosiaaliseen kuntoutukseen.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys on, millainen vaikutus sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on asiakkaan sosiaaliseen kuntoutukseen.

Alatutkimuskysymyksiä ovat;

1. Miten asiakas päätyi hevostoimintaan.
2. Millaisia ennako-odotuksia ja tavoitteita asiakkailla on sosiaalipedagogista hevostoimintaa kohtaan ja miten nämä toteutuvat.
3. Mitkä ovat hevosten mahdollisuudet hyvinvoinnin edistäjinä.
4. Miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa voisi kehittää.

Opinnäytetyöstä rajattiin pois huoltajien ja lähettävän tahon näkökulmat, sillä tarkoitus on tutkia aihetta asiakasnäkökulmasta. Myös ammattilaisnäkökulma on rajattu pois. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyödyt todennäköisesti näkyvät

myös näille tahoille, mutta heidän rajaamisensa tutkimuksesta pois palvelee tutkimuksen tavoitetta ja tarkoitusta tiedon saannista juuri kokemustiedon avulla. Tutkimuksesta rajattiin pois myös asiakkaat, joilla on takanaan vasta lyhyt, muutama asiakastapaamisen mittainen asiakassuhde sosiaalipedagogiseen hevostointaan. Näin varmistetaan, että haastatteluun osallistuvat ovat ehtineet muodostamaan mielipiteen toiminnasta ja huomanneet vaikutuksia.

Tutkimus rajoittuu aiheen tarkasteluun yksilötasolla, sillä haastateltavat asiakkaat osaavat käsitellä sosiaalipedagogista hevostointia juuri yksilöllisten kokemusten kautta.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimukseen osallistuvat henkilöt saavat kertoa vapaammin kokemuksistaan ja mielipiteistään (Tilastokeskus). Tutkimusmenetelmän valintaperusteena toimi sen tarjoama mahdollisuus avoimempaan keskusteluun haastattelutilanteessa kokemustiedon saannin varmistamiseksi.

6.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuskohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä pyritään ymmärtämään. Laadullisessa tutkimuksessa korostuu tutkimuskohteen esiintymisympäristöön, tarkoitukseen, taustaan ja merkitykseen liittyvät näkökulmat. (Jyväskylän yliopisto 2015 a.) Laadullisessa tutkimuksessa voidaan hyödyntää useita eri aineistonkeruu ja – analyysimenetelmiä, joten sitä voidaan hyödyntää monen eri tieteenalan tutkimuksessa. Laadullista tutkimusta hyödynnetään muun muassa ihmisen ja tämän elämän tutkimuksessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka.)

6.2 Aineiston kerääminen

Tutkimusaineisto kerättiin sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa käyvien asiakkaiden puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla (liite 3). Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa kysymykset ovat valmiiksi mietittyjä ja kaikille haastateltaville samoja, mutta valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole. Teemahaastattelu mahdollistaa, että haastattelurungosta voi joustaa. (Näpärä 2017.) Haastattelumuodon valintaperuste tähän tutkimukseen on sen tarjoama mahdollisuus monipuoliselle vuorovaikutukselle ja sille, että tietyn haastateltavan kanssa tiettyä teemaa voi käsitellä laajemmin. Tämä varmistaa tutkimuksessa tarvittavan kokemustiedon saannin.

Toinen tutkimusaineiston keruumuoto on asiakaskäyntien havainnointi strukturoidusti (liite 4). Tavoitteena on havainnoida ja analysoida muun muassa asiakkaan

mielentilaa käynnin alussa, lopussa ja aikana. Strukturoidussa havainnoinnissa luodaan etukäteen havainnointirunko, johon tehdään muistiinpanoja (Opintokeskus Sivis). Tämä aineistonkeruumuoto mahdollistaa hevostoiminnan tuomien mahdollisten vaikutusten näkemisen käytännössä.

Havainnoinnin kohteena toimii ihmisten käyttäytyminen ja toiminta, josta poimitaan sekä verbaaliset että nonverbaaliset ilmaisut. Havainnoinnissa kiinnitetään huomiota esimerkiksi siihen, miten tutkittavaan ilmiöön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa toimitaan. (Jyväskylän yliopisto 2015 b.) Havainnoinnin avulla saadaan välittömästi informaatiota ihmisten, ryhmien ja organisaatioiden käyttäytymisestä ja toiminnasta (KvaliMOTV). Juuri nämä seikat palvelevat tutkimuksen tavoitetta ja tarkoitusta.

6.3 Aineiston analyysi

Haastattelut äänitettiin, litteroitiin ja analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä. Teoriaohjaava sisällönanalyysi tarkoittaa tutkimusaineiston analyysiä kerätyn aineiston pohjalta aineistolähtöisesti, mutta aineiston pohjalta tehdyt havainnot sidotaan lopuksi teorian tietoon (Leinonen 2018). Tämä aineiston analyysimenetelmä tukee tutkimuksen tarkoitusta tarkastella sosiaalipedagogista hevostoimintaa sosiaalisen kuntoutuksen muotona sekä kokemus- että teorian tiedon avulla.

6.4 Tutkimuksen kohde

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii eräs sosiaalista pedagogista hevostoimintaa tarjoava yritys.

Tutkimukseen valittiin asiakkaita, joilla on mahdollisimman pitkä asiakkuus sosiaalipedagogisen hevostoiminnan parissa. Näin varmistettiin, että toiminnalla on kehitetty saamaan aikaan jonkinlaisia vaikutuksia. Tutkimukseen osallistuvat asiakkaat valittiin toimeksiantajan ehdotusten perusteella.

6.5 Aikaisemmat tutkimukset

Marjaana Arponen tutki vuonna 2012 YAMK-opinnäytetyössään sosiaalipedagogista hevostoimintaa asiakkaiden kokemana. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten asiakkaiden kokemuksia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, kuvata sopivaa talliympäristöä ja toiminnan sosiaalipedagogisia tunnuspiirteitä sekä millaisia mahdollisuuksia toiminta voi tarjota asiakaskohtaisesti toimintakyvyn tukemiselle. Aineisto kerättiin asiakkaiden haastatteluilla sekä havainnoimalla. Saadut vastaukset analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Opinnäytetyöstä selvisi, että asiakkaat ovat kokeneet hevostoiminnan tärkeänä ja itsetuntoa vahvistavana. (Arponen 2012.)

Jenna Orava tutki pro gradu -tutkielmassaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päämääriä ja toteutusta hevostoiminnan ohjaajien kuvaamana. Työn tarkoitus oli kuvata sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päämääriä ja toteutusta käytännössä tutkimalla asiakkaita, tavoitteita, menetelmiä sekä erilaisia malleja, miten toimintaa toteutetaan. Aineisto tutkimukseen kerättiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajilta avoimella kyselylomakkeella sekä teemahaastatteluilla. Tutkimusaineisto analysoitiin teemoittelun ja kvantifioinnin avulla. Tutkimustuloksissa käy ilmi asiakaskunnan moninaisuus, jossa pääpaino on pääasiassa syrjäytymisvaarassa olevissa lapsissa ja nuorissa. Tutkimustulosten mukaan hevostoiminnan päämääränä pidetään asiakkaan voimaantumisen ja elämänhallinnan tukemista. (Orava 2009.)

Tiina Jokiniemi käsitteli pro gradu -tutkielmassaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa lasten ja nuorten kokemuksissa. Työn tarkoitus oli kuvata sosiaalipedagogista hevostoimintaa lasten ja nuorten ajatusten ja kokemusten kautta. Työn tavoite oli selvittää, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta näyttäytyy lasten ja nuorten elämässä sekä miten toiminnan pääpiirteet tulevat esiin näissä kokemuksissa. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilla sekä yhdellä avoimella, kirjallisella vastauksella. Kerätty aineisto analysoitiin fenomenologisilla menetel-

millä. Saadut tutkimustulokset osoittavat, että toiminnalla on positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten elämään. Toiminnalla saadaan vahvistettua minäkuvaa ja elämänhallintaa. (Jokiniemi 2016)

6.6 Eettisyys

Tutkimuksen eettisyyden varmistamiseksi osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja vastaajien nimet eivät tule ilmi. Toimeksiantajan nimi ei tule opinnäytetyössä esille asiakkaiden anonymiteetin varmistamiseksi. Nämä seikat tulevat ilmi saatekirjeessä (liite 1) sekä ennen haastatteluita suullisesti kerrottuna.

Haastattelu ei sisältänyt kysymyksiä, joista vastaajan henkilöllisyyden voisi tunnistaa, eikä haastateltavan tarvinnut vastata kaikkiin kysymyksiin. Haastateltava sai koska tahansa lopettaa haastattelun. Haastateltava saa halutessaan perua tutkimukseen osallistumisensa.

Tutkimuksessa kerätty aineisto hävitetään asianmukaisella tavalla, kun sitä ei enää tarvita, eikä aineistoon pääse käsiksi ulkopuoliset. Haastatteluissa nauhoitetut äänitteet tulevat vain opinnäytetyön tekijän kuultaviksi. Tutkimuksen tekijä on vaihtolovelvollinen.

Opinnäytetyössä noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä, johon sisältyy muun muassa rehellisyys ja huolellisuus tutkimuksen kaikissa vaiheissa sekä todenmukainen raportointi. Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tehdyssä tutkimuksessa on noudatettu avoimuutta tutkimustuloksia kerrottaessa. Muiden tutkijoiden työ tulee ottaa huomioon ja heidän tutkimuksiinsa sekä tutkimustuloksiinsa tulee viitata asianmukaisesti. Hyvää tieteellistä käytäntöä noudattavalla tutkimuksella on asianmukainen tutkimuslupa ja sen eettisyydestä on laadittu ennakoarvio. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Opinnäytetyö noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen kaikissa vaiheissa on noudatettu huolellisuutta ja saadut tulokset raportoidaan todenmukai-

sesti ja avoimesti. Muiden tutkijoiden tutkimuksiin sekä lähdeaineistoon on viitattu asianmukaisesti ja selkeästi. Opinnäytetyön eettisyyttä on ennakkoarvoitu tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Tutkimukselle on myönnetty tutkimuslupa sekä toimeksiantajalta että sen kunnan sosiaalitoimelta, jolla toimeksiantajayritys toimii.

Tutkimuksessa noudatetaan ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita, joita ovat muun muassa tutkittavien henkilöiden ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen sekä tutkimuksen toteuttaminen niin, että tutkimus ei aiheuta haittaa tai riskejä tutkimuksen kohteena oleville henkilöille ja yhteisöille. Myös sananvapaus ja yksityisyyden suoja lasketaan eettisiin periaatteisiin. Tutkimuksesta ei saa aiheutua riskejä, vahinkoa tai haittaa tutkimuksen kohteena oleville yksilöille tai yhteisöille. Ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on tärkeää, ettei siitä aiheudu liiallista henkistä rasitusta tutkittaville henkilöille. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen periaatteita on myös asiakkaan oikeus saada tietoa tutkimuksesta, sen sisällöstä ja toteutuksesta käytännössä. Tutkimuksessa haastatellut henkilöt ovat alaikäisiä, joten tutkimuksessa tulee huomioida alaikäisten tutkimisen eettiset periaatteet. Näitä ovat muun muassa tiedonanto tutkimuksesta ikätasoisella tavalla, sekä tutkittavan että tämän huoltajan suostumuksen varmistaminen ja huoltajien tiedottaminen tutkimuksen sisällöstä ja menetelmistä. (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoo 2019, 7-10.)

Opinnäytetyössä kunnioitettiin haastateltavien henkilöiden itsemääräämisoikeutta siten, että he saivat itse päättää osallistumisestaan tutkimukseen. Sananvapauden turvaamiseksi haastateltavat saivat itse päättää, miten ja mihin haastattelukysymyksiin vastaavat. Tutkimukseen osallistuvien nimet tai henkilötiedot eivät tule opinnäytetyössä ilmi, joten heidän yksityisyyden suojansa on varmistettu. Tutkimus toteutettiin niin, ettei siitä aiheutunut tutkimukseen osallistuville henkilöille riskejä tai haittoja. Tutkimukseen osallistuvat henkilöt valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa, jolla on tiedossa asiakkaiden historia ja elämäntilanne. Näin

varmistettiin, ettei opinnäytetyöhön osallistuminen aiheuttanut heille tarpeetonta henkistä kuormitusta ja räsitusta. Tutkimuksen tarkoitus ja toteutusmuoto tuotiin ilmi saatekirjeessä (liite 1) sekä suullisesti. Saatekirje annettiin myös huoltajille luettavaksi ennen suostumuksen antoa. Tutkimukseen osallistuvan alaikäisen henkilön huoltajan suostumus kysyttiin kirjallisella lomakkeella (liite 2).

7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Opinnäytetyössä selvitettiin haastatteluiden ja havainnoinnin kautta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta saatavaa hyötyä sosiaaliseen kuntoutukseen asiakasnäkökulmasta. Tutkimukseen osallistuneet kolme asiakasta haastateltiin tallin tiloissa, jossa toimintaa harjoitetaan, asiakaskäynnin jälkeen. Havainnointi suoritettiin asiakaskäynnin aikana.

7.1 Haastattelun tulokset

Ensimmäisellä kysymyksellä kartoitettiin asiakassuhteen pituutta. Pisimmät asiakassuhteet haastatelluilla olivat noin vuoden mittaisia ja lyhyimmät noin kymmenen asiakaskäynnin verran. Toisena kysymyksenä asiakkaan taustatietojen kartoittamisen tukena kysyttiin, mitä kautta asiakas kuuli sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tarkentavana kysymyksenä selvitettiin, mitä kautta asiakkaat saivat tietoonsa juuri tämän opinnäytetyön toimeksiantajayrityksen. Jokainen haastateltava vastasi oman sosiaalityöntekijänsä kertoneen sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sekä kyseisestä yrityksestä. Asiakkaiden omat sosiaalityöntekijät suosittelivat sosiaalipedagogista hevostoimintaa kuntoutuksen tueksi ja järjestivät asiakkaille tutustumiskäynnin ennen toiminnan aloittamista. Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että toimintaan oli helppo päästä mukaan.

Asiakkailta selvitettiin, mikä sai heidät kiinnostumaan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Haastateltujen vastauksia yhdisti kiinnostus hevosia kohtaan. Myös kaverin ratsastusharrastus herätti erään haastatteluun osallistuneen kiinnostuksen toimintaa kohtaan. Yksi asiakas kertoo käyneensä aikaisemmin ratsastamassa, mutta kokeneensa olonsa ahdistuneeksi tallilla, jossa kävi paljon ihmisiä. Hevostausta sai hänet kiinnostumaan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta.

” Saa olla hevosten kanssa ja ratsastaa ”

” Mä tykkään niistä (hevosista) tosi paljon ”

Asiakkailta selvitettiin myös toimintaan kohdistuneita ennakkoluuloja ja -odotuksia, joita heillä ei juurikaan ilmennyt. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan odotettiin sisältävän paljon ratsastusta ja hevosten hoitoa. Hevostoiminnan vaikutuksia kartoittaessa haastateltavat ovat yksimielisiä siitä, että sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on ollut positiivisia vaikutuksia itsetuntoon. Yksi asiakas nostaa esille, että toiminta lievittää hänen stressiään. Haastatteluissa nousee esille, että hevosten kanssa toimiessa muut ajatukset ja huolet ovat helppo unohtaa. Hevostoiminnan vaikutuksia selvittäessä eräs haastateltava kertoo vihaisen mielialansa muuttuneen rauhallisemmaksi ja hän kokee itsensä vähemmän kiireiseksi. Muutkin asiakkaat kertovat mielialansa olevan rauhallisempi tallikäyntien aikana ja jälkeen.

” Aluksi hevoset hermostutti ”

” Musta on tullut rauhallisempi, hevosten kanssa pitää mennä hitaammin ”

” Ei tarvitse miettiä muuta kuin ratsastusta ”

” Hevonen ei arvostele ”

Haastattelussa kartoitettiin haastateltavien mielialaa tallipäivää ennen, sen aikana sekä sen jälkeen. Ennen toimintaan tulemistä mielialaa kuvailtiin esimerkiksi odottavaiseksi. Haastateltavat kertovat tulevansa mielellään toimintaan. Tallipäivän aikana mielialan kerrotaan vaihtelevan. Vastauksissa mielialaa kuvaillaan pääosin positiivisesti, mutta myös ärtymyksen ja pelon tunteet nostetaan esille. Ärtymyksen syyksi yksi haastateltavista mainitsee sääolosuhteet sekä huonot yöunet. Eräs asiakas kertoo, ettei tallilta haluaisi lähteä pois. Toiminnan jälkeistä mielialaa kuvailtiin muun muassa hyväksi ja rentoutuneeksi. Yksi asiakkaista kokee, ettei toiminnalla ole juurikaan vaikutusta loppupäivän mielialaan.

” Odotan, koska haluan niin paljon tallille aina ”

” Mukavaa, kun on päässyt vähän kodin ulkopuolelle ”

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tärkeysheidän sosiaaliseen kuntoutukseensa asteikolla yhdestä viiteen (1= ei yhtään tärkeä, 5 = erittäin tärkeä). Kaksi kolmesta haastatellusta asiakkaasta vastasi toiminnan olevan erittäin tärkeää (5) ja yksi kolmesta vastasi sen olevan tärkeää (4). Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksista kuntoutusprosessiin esille nostettiin sen positiiviset vaikutukset itsetuntoon sekä omien tunteiden hallinnan kehittyminen. Eräs asiakas kertoo, että hevosten suhtautuminen häneen on auttanut häntä hyväksymään itsensä paremmin. Myös keskittymiskyvyn paraneminen nousi vastauksissa esille. Yksi haastateltava kertoo oppineensa sosiaalisia taitoja hevostoiminnan ansiosta.

”Hevoset ei välitä, kaikki saa tulla omana itsenään ”

” Täällä ei syrjitä ketään ”

Haastattelussa yrityksen toiminnasta kerättiin palautetta asiakkailta. Toimeksiantajan kerrotaan onnistuneen hyvin sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa. Toiminnan parhaiksi puoliksi kuvaillaan muun muassa uusien asioiden oppimista sekä hevosten kanssa vietettyä aikaa. Toiminnan ohjaa asiakkaat kuvailevat välittäväksi ja hyväksi kuuntelijaksi. Asiakkaat kokevat tulevansa kuulluksi toiminnan aikana. Haastatelluilla asiakkailla ei ollut kehitysehdotuksia toimeksiantajayrityksen toimintaan liittyen. Kehitysehdotuksia ei ollut myöskään sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan liittyen yleisellä tasolla.

7.2 Havainnoinnin tulokset

Opinnäytetyötä varten kolmea haastateltua asiakasta myös havainnoitiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiakaskäynnin aikana. Ensimmäinen havainnointikohde oli asiakkaan mieliala käynnin alussa. Kaikkien asiakkaiden kohdalla mieliala vaikutti olevan positiivinen. Yksi asiakkaista kertoi, ettei häntä olisi huvittanut tulla

käynnille tällä kertaa. Havainnoinnin kohteena oli myös toiminnan tavoitteellisuus. Asiakaskäynnille asetettu tavoite oli muun muassa keskittymiskyvyn parantaminen.

Käynnin aikana havainnointiin asiakkaiden kehonkieltä, huomion kohdistamista sekä mielialaa toiminnan aikana. Jokaisen asiakkaan kohdalla huomio kohdistui pääasiassa toiminnan ohjaajaan ja kehonkieli vaikutti keskittyneeltä, mutta rennolta. Hevosten kanssa toimiessa osa havainnoitavista jännitti tiettyjä hoitotoimenpiteitä, esimerkiksi kavioiden putsaamista ja suitsien laittoa, mutta suorittivat nämä ohjatusti. Hevoseen asiakkaat suhtautuivat kaikki kunnioittavasti ja rauhallisesti.

Asiakaskäyntien lopussa asiakkaiden mielialaa havainnoidessa suuria muutoksia ei ole havaittavissa. Mieliala kunkin havainnoitavan asiakkaan kohdalla vaikutti olevan positiivinen. Toiminnan tavoitteellisuus näkyi esimerkiksi keskittymishäiriöisen asiakkaan kohdalla siten, että hän suunnitteli ja toteutti ratsastusnäytöksen. Suunnitelman laatiminen ja sen vieminen loppuun asti tukee muun muassa keskittymiskykyä ja tarjoaa onnistumisen kokemuksia.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys on, millainen vaikutus sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on asiakkaan sosiaaliseen kuntoutukseen. Sivututkimuskysymyksillä tutkittiin, miten asiakas päätyi toimintaan, millaisia ennako-odotuksia ja tavoitteita asiakkailla oli hevostoimintaa kohtaan, hevosten mahdollisuudet hyvinvoinnin edistäjinä sekä miten sosiaalipedagogista hevostoimintaa voisi kehittää. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksiksi nousevat haastatteluiden pohjilta itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen paraneminen sekä mielialan koheneminen. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta koetaan tärkeänä osana sosiaalista kuntoutusta.

Kaikkiin alatutkimuskysymyksiin opinnäytetyöprosessin aikana ei saanut vastauksia, haastatelluilla asiakkailla ei esimerkiksi ollut kehitysideoita tai ennako-odotuksia tai -luuloja hevostoimintaa kohtaan. Asiakkaat eivät myöskään osanneet mainita tavoitteita, joita heillä oli hevostoimintaan liittyen. Vastausten saamattomuus liittyy asiakassuhteiden pituuteen, sillä haastatteluun osallistuneilla asiakkailla oli taustallaan alkuperäistä suunnitelmaa lyhyempiä asiakassuhteita. Myös haastattelukysymysten asettelu saattoi omalta osaltaan vaikuttaa vastausten uupumiseen, osa kysymyksistä oli tulkittavissa monilla eri tavoilla.

Hevostoiminnassa käyvillä asiakkailla ei ollut kehitysideoita toimintaa kohtaan, mutta ryhmämuotoinen toiminta voisi olla yksi kehittämisen kohde. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan toteuttaminen ryhmämuotoisena on vähäistä, toiminta painottuu enemmän yksilötyöhön. Ryhmämuotoisella toiminnalla voitaisiin kehittää asiakkaan vuorovaikutus- ja ryhmätaitoja sekä vahvistaa sosiaalista kanssakäymistä. Samassa elämäntilanteessa olevien henkilöiden tapaaminen voisi tarjota vertaistukea, joka omalta osaltaan edistäisi sosiaalista kuntoutusta. Ryhmässä toimiessa myös muiden mielipiteiden ja tunteiden huomioonottamisen kyky kasvaa.

8.1 Haastatteluiden johtopäätökset

Haastatteluiden pohjalta voidaan päätellä, että toimintaan asiakkaita lähettävä taho, eli sosiaalityöntekijät, ovat tietoisia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja osaavat suositella sitä asiakkailleen. Hevostoimintaan mukaan pääseminen koetaan olevan asiakkaan näkökulmasta helppo prosessi ja tutustumiskäynti yritykseen ennen toiminnan aloittamista koetaan madaltavan kynnyistä lähteä siihen mukaan. Vastausten perusteella sosiaalityöntekijät ovat tietoisia toimeksiantajayrityksestä sekä sen tarjoamista palveluista.

Haastatteluista saaduista vastauksista voidaan päätellä, että aikaisempi kokemus hevosista tai kiinnostus niitä kohtaan lisää kiinnostusta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sosiaalisen kuntoutuksen muotona.

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koetaan vaikuttavan positiivisesti muun muassa itsetuntoon ja mielialaan. Hevosten pyyteetön luonne koetaan itsensä hyväksymistä vahvistavana ja tärkeäksi osaksi tunteiden hallinnan opettelussa. Asiakkaat kokevat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan olevan erittäin tärkeä tai tärkeä osa heidän sosiaalisen kuntoutuksen prosessiaan. Vastausten perusteella voi päätellä, että toimintaa kohtaan on pääosin positiiviset ajatukset ja asiakkaat tulevat mielellään asiakaskäynneille. Myös kodin ulkopuolelle pääseminen koetaan tärkeäksi ja talliympäristö kaivatuksi vaihteluksi arkiympäristöstä.

Haastatteluista päätellen asiakkaat ovat tyytyväisiä toimeksiantajayrityksen palveluun ja sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan kuntoutusmuotona. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyötyjä sosiaaliseen kuntoutukseen ovat vuorovaikutustaitojen kohentuminen, omien tunteiden tunnistamisen ja niiden hallinnan paraneminen sekä itsetunnon kasvu. Kaikki haastatellut asiakkaat osasivat nimetä hyötyjä, joita he ovat toiminnastaan saaneet sosiaalisen kuntoutuksen tueksi.

Haastatteluissa saadut vastaukset tukevat teoriaa siitä, että eläinten läsnäololla on positiivisia vaikutuksia esimerkiksi mielialaan ja stressitasoihin. Kodin ulkopuolelle sijoittuvalla toiminnalla on syrjäytymistä ennaltaehkäisevä luonne, joten se tukee sosiaalipedagogisen toiminnan tavoitteita. Toiminta tapahtuu luontoympäristössä, joka on olennaista Green care- toiminnassa. Green care- toiminnassa olennaista on myös elämyksellisyys, jota arkiympäristöstä poikkeava talliympäristö tarjoaa.

Tutkimustuloksissa nousee esille sosiaalipedagogiikan ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pääelementtejä, kuten vuorovaikutuksellisuus ja osallisuus. Asiakkaat kokevat, että saavat itse vaikuttaa sosiaalisen kuntoutuksensa sisältöön ja tulevansa kuulluksi hevostoiminnassa käydessään.

Tutkimuksessa saadut tulokset tukevat Arposen (2012) YAMK-opinnäytetyössään saamia tuloksia siitä, että nuoret kokevat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tärkeänä. Myös Jokiniemen (2016) pro gradu- tutkielmassa tutkimukseen osallistuneet nuoret kokevat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan positiivisena asiana. Positiiviset kokemukset nousevat esille myös tässä opinnäytetyössä. Jokiniemen Pro gradu- tutkielman tuloksissa nousee esille sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa käyvien asiakkaiden minäkuvan vahvistuminen, joka tukee tämän opinnäytetyön tuloksia.

8.2 Havainnoinnin johtopäätökset

Asiakaskäyntien aikana havainnointiin muun muassa asiakkaiden mielialaa käynnin alussa, sen aikana ja käynnin lopuksi. Havainnoinnin kohteena oli myös toiminnan tavoitteellisuus, asiakkaan kehonkieli sekä toimiminen hevosen kanssa.

Havainnoinneista voidaan päätellä, että asiakkaat kokevat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mieleisenä ja toiminnalla on pääosin positiivinen vaikutus heidän mielialaansa. Havainnointien aikana kävi ilmi myös toiminnan tavoitteellisuus,

joka on tärkeä osa sekä sosiaalipedagogista että kuntouttavaa toimintaa. Toimintaa suunnitellaan niin, että ne tukevat asiakkaille asetettuja ja asiakkaiden itse asettamia tavoitteita.

Asiakaskäyntien aikana voidaan havaita onnistumisen kokemuksia, esimerkiksi jännittävän hoitotoimenpiteen suorittaminen onnistuneesti. Juuri elämyksellisyys ja onnistuneet kokemukset ovat yksi sosiaalipedagogiikan avainasioista. Havainnot tukevat haastatteluissa esille nostettuja seikkoja muun muassa hevostoiminnan vaikutuksista mielialaan. Sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle olennainen aikuisjohteinen toiminta toteutuu myös käytännön tasolla toimeksiantajayrityksessä. Tutkimuksessa tehdyt havainnot mukailevat sosiaalisen kuntoutuksen teoriaa siltä osin, että sitä käytetään osana kuntoutusprosessia.

8.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa sen validiteetti ja reliabiliteetti. Tutkimuksen validiteetti eli pätevyys tarkoittaa sitä, miten hyvin tutkimuksen tekemisessä hyödynnetty tutkimusmenetelmä mittaa niitä asioita ja ominaisuuksia, joita tutkimuksen tarkoituksena on tutkia. Tutkimusta voidaan pitää validina, jos sen kohde-ryhmä ja kysymykset ovat oikein kohdennettuja tutkimuksen tarkoitukseen nähden.

Tutkimuksen reliabiliteetilla ilmaistaan tutkimukseen käytetyn tutkimusmenetelmän luotettavuutta ja toistettavuutta. Reliabiliteettiin luetaan myös tulosten toistettavuus. Tutkimuksen reliabiliteettia voidaan pitää hyvänä, jos tutkimuksessa saatavat tulokset eivät ole sattumanvaraisia, eli tutkimusta uusittaessa samoissa olosuhteissa saataisiin samat tutkimustulokset. (Hiltunen 2009.)

Opinnäytetyötä voidaan pitää validina, sillä se on rajattu sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa käyville henkilöille, joilla on tarve sosiaaliselle kuntoutukselle. Va-

littu tutkimusmenetelmä tukee opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitetta. Haastattelukysymykset ovat rajattu sosiaalisen kuntoutuksen näkökulman raameihin sopiviksi.

Opinnäytetyön reliabiliteettia voidaan pitää heikkona tulosten toistettavuuden puuttumisen vuoksi. Tutkimusta toistettaessa todennäköisesti asiakkaiden vastaukset esitettyihin kysymyksiin poikkeisivat aikaisemmista vastauksista, vaikka tutkimus toistettaisiin samanlaisissa olosuhteissa. Myös havainnoinnissa reliabiliteetti ei ole korkea, sillä tehdyt havainnot ovat tutkijan omia päätelmiä tilanteesta. Tutkimus suoritettiin kohtuullisen pienen yrityksen asiakkaille, joten saadut tulokset eivät ole yleistettävissä. Asiakasotanta oli myös pieni, vain kolme asiakasta haastateltiin ja havainnoitiin.

Tutkimuksen jokaisessa vaiheessa noudatettiin huolellisuutta ja suunnitelmallisuutta, joten saatuja tuloksia voidaan pitää luotettavina.

8.4 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen oli prosessina mielenkiintoinen, mutta teoreettisen viitekehysten kokoaminen hieman haastavaa, sillä sosiaalipedagoginen hevostointa on jokseenkin tuore ilmiö. Opinnäytetyö eteni hieman alkuperäisestä aikataulusta jäljessä, mutta opinnäytetyöprosessin aikana ei tästä huolimatta syntynyt kiireen tuntua.

Opinnäytetyö toteutui alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, mutta tutkimukseen osallistuneilla asiakkailla ei ollut taustalla kovin pitkiä asiakassuhteita, pisimmillään noin vuoden. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tutkimukseen oli tarkoitus ottaa mukaan asiakkaita, joilla asiakassuhteiden pituudet olisivat olleet yli vuoden. Pitempiaikaisemmillä asiakkailla hevostoiminnasta saatavat hyödyt olisivat todennäköisesti olleet saatuja tuloksia laajempia ja paremmin asiakkaiden itsensä havaittavissa ja sanoitettavissa.

Opinnäytetyössä saatuja tuloksia toimeksiantaja voi hyödyntää konkreettisenä palautteena omasta työstään. Yleisellä tasolla tuloksia voidaan hyödyntää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksia pohtiessa, vaikkakin tähän tutkimukseen osallistui vain hyvin pieni murto-osa hevostoiminnan asiakkaista. Tutkimus tukee silti aikaisemmista tutkimuksista saatuja tuloksia, joten sitä voidaan hyödyntää osana isompaa kokonaisuutta.

Jos toteuttaisin tutkimuksen uudelleen, ottaisin mukaan useamman sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoavan yrityksen, jotta saadut vastaukset olisivat laajempia ja tulokset paremmin yleistettävissä. Jatkotutkimuksena samoille asiakkaille voisi suorittaa uusintakyselyn esimerkiksi puolen vuoden tai vuoden päästä ja verrata saatuja tuloksia keskenään. Näin voisi nousta esille erilaisia vaikutuksia, joita asiakkaat ovat huomanneet kuntoutusprosessinsa edetessä. Pidemmän asiakassuhteen aikana asiakkailla voisi muodostua kehitysideoita hevostoimintaan ja kyseessä olevan yrityksen tarjoamaan palveluun liittyen.

Tämän tutkimuksen perusteella syntyi ajatus opinnäytetyöstä tai tutkimuksesta, jossa tutkitaan ryhmämuotoista sosiaalipedagogista hevostoimintaa pilottiryhmää havainnoimalla ja haastatteleamalla. Tutkimuksessa voitaisiin analysoida muun muassa ryhmämuotoisen toiminnan hyötyjä, riskejä, haasteita ja siitä saatuja vaikutuksia verrattuna yksilömuotoiseen toimintaan.

Mielestäni sekä hevosilla että muillakin eläimillä saadaan aikaiseksi positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Eläinten vilpittömyys ja tuomitsematon asenne madaltaa kynnystä vuorovaikutustilanteille. Eläinten hyväksyntä edesauttaa henkilöä hyväksymään myös itsensä. Jostain olen joskus lukenut lauseen ”huonovointinen eläin ei voi tuottaa hyvinvointia”, joka jäi mieleeni. On totta, että mitä tahansa eläinavusteista toimintaa harjoittaessa tulee ottaa huomioon myös eläimen hyvinvointi ja lajityypilliset tarpeet. Eläinsuojelulakiin (L4.4.1996/247) on kirjattu vaatimukset muun muassa eläinten pitopaikoille ja hoidolle, jotka jokaisen eläinavusteista toimintaa harjoittavan yrityksen ja henkilön tulee tiedostaa ja noudattaa.

Sosiaalialan ammattieettisten kompetenssien näkökulmasta opinnäytetyön tekeminen on kehittänyt osaamistani tutkimuksellisen kehittämisen ja innovaatio-osamisen kompetenssissa, johon sisältyy muun muassa tutkitun tiedon tuottaminen, tulkinta ja käyttö. Opinnäytetyöprosessin aikana olen saanut kokemusta tutkimuksen suunnittelusta ja sen tekemisen kaikista vaiheista sekä saatujen tulosten analysoimisesta. Olen myös oppinut tutkittavasta aiheestani. Asiakastyön osaamisen kompetenssista koen kehittyneeni vuorovaikutussuhteiden luomisessa haastatteluiden kautta sekä koen onnistuneeni valitsemaan juuri tutkimuksen kohteena olevalle asiakasryhmälle oikeanlaisen työskentelytavan. Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjäosaamisen kompetenssista olen päässyt tutustumaan yhden sosiaalialan yrityksen toimintakulttuuriin opinnäytetyöprosessin aikana. Kriittisen ja osallistavan yhteiskuntakompetenssin saralta olen saanut niin teorian kuin käytännönkin kautta tietoa ja työkaluja syrjäytymisen ehkäisyyn, joka on yksi sosiaalipedagogisen toiminnan pääpiirteitä. (Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto 2021.)

Koen saaneeni opinnäytetyöprosessin aikana vahvistusta tulevaisuuden suunnitelmiini kouluttautua sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pariin. Oli mielenkiintoista nähdä itselleni vain teorian tasolla tuttua toimintaa ja sen vaikutuksia käytännössä. Tutkimustyö näin laajassa mittakaavassa ei ole itselleni tuttua, joten koen saaneeni opinnäytetyöprosessista eväitä mahdollisia tulevaisuuden työnkuvaani liittyviä tutkimuksia varten. Koen myös oppineeni lisää sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja sosiaalialasta ylipäätään opinnäytetyöprosessin aikana.

LÄHTEET

Arponen, M. 2012. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta asiakkaiden kokemana. YAMK- opinnäytetyö. Sosiaali- ja terveystieteiden kehittäminen ja johtamisen koulutusohjelma. Savonia- ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.1.2021. <https://www.theseus.fi/handle/10024/47888>

Forss, P & Vatula-Pimiä, M-L. 2014. Sosiaalinen turva ja hyvinvointi. Helsinki. Edita.

Green care Finland ry a. Mitä on Green care? Viitattu 16.8.2021. <https://www.gcf Finland.fi/green-care/>

Green care Finland ry b. Eläinavusteiset menetelmät. Eläinavusteinen toiminta. Viitattu 16.8.2021. <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/elainavusteiset-menetelmat/>

Green care Finland ry c. Eläinavusteiset menetelmät. Eläinavusteinen terapia. Viitattu 17.8.2021. <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/elainavusteiset-menetelmat/>

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 27.9.2021. http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Hämäläinen, J & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. WSOY. Porvoo.

Jokiniemi, T. 2016. Tallilla ei vaan voi räjähtää – Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lasten ja nuorten kokemuksissa. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden tiedekunta. Oulun yliopisto. Viitattu 27.1.2021. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201611163045.pdf>

Jyväskylän yliopisto. 2015a. Koppa. Laadullinen tutkimus. Viitattu 16.3.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Jyväskylän yliopisto. 2015b. Koppa. Havainnointi eli observointi. Viitattu 12.10.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetyoe>

Kahilaniemi, E & Löf, L. 2020. Green care -menetelmäopas. Voimatassu Ky. Tampere

Kohonen I, Kuula-Luumi A & Spoof S-K. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu. Helsinki.

KvaliMOTV. Havainnointi. Viitattu 12.10.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_4.html

L 30.12.2014/1301. Sosiaalihuoltolaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilta. Viitattu 25.11.2020. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

L 4.4.1996/247. Eläinsuojelulaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilta. Viitattu 11.11.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Leinonen, R. 2018. Sisällönanalyysi. Spoken. Viitattu 25.11.2020. <https://spoken.fi/sisallanalyysi/>

Lipponen, M & Fagerström, N. 2019. Sosiaalisen kasvun tukea vai sosiaalista kuntoutusta – lainsäädännön reunaehdot. Teoksessa sosiaalipedagoginen hevostointi, 12-18. Toim. Lipponen, M & Vehmasto, E. Viitattu 19.8.2021. file:///C:/Users/35850/Downloads/luke-luobio_78_2019.pdf

National center for biotechnology information. 2016. Animal assisted intervention: a systematic review of benefits and risks. Viitattu 17.8.2021. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7185850/>

Nivala, E & Ryyänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka – kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna. Gaudeamus.

Näpäri, L. 2017. Haastattelun lajityypit. Spoken. Viitattu 25.11.2020. <https://spoken.fi/2180/>

Olsen, A & Stevens, L. 2013. Confidentially. Teoksessa Key concepts in social work practise, 43-48. Toim. Worsley A, Mann T, Olsen A & Mason-Whitehead E. Sage.

Opintokeskus Siviis. Havainnointi. Viitattu 25.11.2020. <https://www.ok-sivis.fi/jarjestoarvioinnin-ilmansuuntia/arvioinnin-tiedonkeruun-menetelmia/havainnointi.html>

Orava, J. 2009. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päämäärät ja toteutus hevostoiminnan ohjaajien kuvaamana. Pro gradu -tutkielma. Filosofinen tiedekunta.

Pet Partners. 2019. A beginner's guide to animal-assisted intervention terminology. Viitattu 16.8.2021. <https://petpartners.org/blog/a-beginners-guide-to-animal-assisted-intervention-terminology/>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 11.10.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html

Salmela, J. 2014. Eläinavusteinen valmentaja – solution focused animal assisted therapy. Teoksessa Karvaterapiaa – eläinavusteinen toiminta Suomessa, 95-98. Toim. Ikäheimo, K. Helsinki. Solution Models House.

Sosped-säätiö. Tietoa säätiöstä. Viitattu 17.8.2021. <https://sosped.fi/tietoa/>

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Viitattu 19.8.2021. <https://www.hevostoiminta.net/>

STM. Sosiaalinen kuntoutus. Viitattu 17.8.2021. <https://stm.fi/sosiaalinen-kuntoutus>

Suomalainen Green care. 2018. Luontohoivan ja luontovoiman laatutyökirja. Viitattu 16.8.2021. <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/542460/green-care-tyokirja-2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Suomen ratsastajainliitto. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Viitattu 25.11.2020. <https://www.ratsastus.fi/lajit/pararatsastus/sosiaalipedagoginen-hevostoiminta/>

Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. 2021. Sosiaalipedagogiikka. Viitattu 17.8.2021. <http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/sosiaalipedagogiikka/>

Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto. 2021. Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit. Viitattu 12.10.2021. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>

Talentia. 2017. Etiikkaopas. Viitattu 17.8.2021. https://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/docs/Talentia_Etiikkaopas_2017_38.pdf

THL. 2021. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Viitattu 16.8.2021. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johdaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>

THL. 2020. Kuntoutustarpeen selvittäminen. Viitattu 17.8.2021. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/kuntoutustarpeen-selvittaminen>

THL. 2018. Tavoitteellisuus. Viitattu 16.8.2021. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/yksilötyöskentely/tavoitteellisuus>

Tilastokeskus. Kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 25.11.2020. https://www.stat.fi/meta/kas/kvalit_tutkimus.html

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.

Yle. 2020. Hevosen turvan silittäminen hoitaa mieltä ja parantaa toimintakykyä – talli on toimiva ympäristö sosiaaliseen kuntoutukseen. Viitattu 7.3.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11651148>

LIITTEET

LIITE 1

Saatekirje

Hyvä vastaanottaja!

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan yksikössä sosionomin tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Opinnäytetyönäni tarkastelen sosiaalipedagogista hevostoimintaa sosiaalisen kuntoutuksen muotona kokemus- ja teoriatiedon avulla. Pyydän Teitä ystävällisesti osallistumaan opinnäytetyötä koskevaan tutkimukseen.

Opinnäytetyö toteutetaan haastatteluna sekä asiakaskäyntiä havainnoimalla. Osallistuminen on vapaaehtoista. Haastattelu äänitetään, mutta materiaali tulee vain opinnäytetyön tekijän käyttöön ja hävitetään työn valmistuttua. Vastaukset ovat luottamuksellisia ja opinnäytetyön tekijä on vaitiolovelvollinen.

Tutkimukseen osallistuvan henkilön nimeä, tai muita tietoja, joista henkilö olisi tunnistettavissa, ei tuoda ilmi opinnäytetyössä. Yrityksen nimi, jonka asiakkaille tutkimus toteutetaan, pysyy salassa. Valmis opinnäytetyö tullaan julkaisemaan osoitteessa www.theseus.fi opinnäytetyön tekijän nimellä.

Toivon, että voisit osallistua tähän tutkimukseen, jotta sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tutkittu tieto karttuisi ja toimintaa voisi kehittää.

Opinnäytetyötäni ohjaa Heidi Blom Vaasan ammattikorkeakoulusta, heidi.blom@vamk.fi, puh. 040 559 1963

Ystävällisin terveisin

Julia Paski, e1801235@edu.vamk.fi

LIITE 2

Huoltajan suostumuslomake.

Olen perehtynyt oheiseen saatekirjeeseen ja huollettavani saa osallistua tutkimukseen. Samalla annan luvan havainnoida huollettavaani.

Annan luvan haastatteluun: kyllä _____, ei _____

Huollettavaani saa havainnoida: kyllä _____, ei _____

Päivämäärä, allekirjoitus ja nimenselvennys.

Palauta allekirjoitettu lomake huollettavasi mukana seuraavalla asiakaskäynnillä.

LIITE 3

Haastattelurunko

TAUSTATIEDOT

1. Minä vuonna aloitit sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa käymisen?
2. Mitä kautta kuulit toiminnasta? Mitä kautta kuulit yrityksestä x?
3. Mikä sai sinut kiinnostumaan toiminnasta?
4. Oliko toimintaan helppo päästä mukaan? Miksi/Miksi ei?
5. Millaisia ennakkoluuloja ja -odotuksia sinulla oli toimintaa kohtaan? Jos ne toteutuvat, miten?

HYÖTY

6. Onko toiminta vaikuttanut A) mielialaasi, B) itsetuntoosi, C) vointiisi, D) johonkin muuhun, jos on niin miten/jos ei, mitä vaikutuksia olisit toivonut saavasi toiminnasta?
7. Millaisia muutoksia olet huomannut itsessäsi toiminnan aloittamisen jälkeen? (Esimerkiksi käytöksessä/jaksamisessa/ arkielämässä.)
8. Asteikolla 1-5 (1=ei yhtään tärkeä, 5=erittäin tärkeä) kuinka tärkeäksi koet toiminnan kuntoutumisesi kannalta?
9. Miten toiminta on vaikuttanut kuntoutusprosessiisi? Millaisia vaikutuksia odotit?
10. Millaiseksi yleensä koet mielialasi tallipäivänä A) ennen sitä, B) sen aikana C) sen jälkeen? Tuntuiko sinusta samalta ensimmäisillä kerroilla toiminnassa verrattuna nykyaikaan, kun käyntejä on takana useita?

PALAUTE

11. Miten yritys x on onnistunut sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa? Mitkä ovat toiminnan parhaat puolet?
12. Mitä yritys x voisi tehdä toisin/muuttaa/parantaa?
13. Kehitysehdotuksia?

LIITE 4

Havainnointirunko

Asiakkaan mieliala käynnin alussa.

Toiminnalle asetetut tavoitteet.

Kehonkieli, puhuuko hevoselle vai ohjaajalle, huomio hevosessa vai ohjaajassa.

Asiakkaan mieliala hevosen kanssa toimiessa.

Asiakkaan toiminta hevosen kanssa (itsevarmaa/pelokasta/varovaista/rentoa?)

Asiakkaan mieliala käynnin lopussa.

Käynnin kulku (mitä tehdään ja miksi.)

Tavoitteellisuus; miten näkyy, miten toteutuu.

Muita huomioita.